

ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม

Social Welfare Factors Related to Life Quality of the Elderly in Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province

พระครูปลัดประวิทย์ วรธมโม¹

Phrakhrupalad Prawit Warathummo¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม (2) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม และ (3) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม สมมติฐานในการวิจัยคือ ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคม ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านความมั่นคงทางสังคม 3) ด้านรายได้ 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านบริการทางสังคม และ 6) ด้านนันทนาการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านสภาพแวดล้อม เป็นวิจัยเชิงปริมาณและคุณภาพ ประชากรคือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 339 คน เครื่องมือการวิจัยคือ แบบสอบถาม และกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ในอดีตหรือปัจจุบันเคยเป็นผู้นำชุมชน เป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน จำนวน 20 คน และเครื่องมือการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานวิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์สาระ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการทางสังคม ด้านนันทนาการ และด้านรายได้

¹ อาจารย์ ดร. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้านสภาพแวดล้อม และ ด้านสังคม

3. ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านบริการทางสังคม และด้านรายได้

คำสำคัญ : ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคม, คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ, เทศบาลเมือง

Abstract

The research purposes were: (1) to study the level of social welfare arrangement for the elderly in Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province; (2) to study the level of life quality for the elderly in Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province; (3) to study the social welfare factors related to life quality of the elderly in Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province. The research hypothesis were the social welfare factors consisted of (1) the health and sanitation aspect, (2) the social security aspect, (3) the income aspect, (4) the housing aspect, (5) the social services aspect, and (6) the recreation aspect had relation to the life quality of the elderly in Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province consisted of (1) the physical aspect, (2) the mental aspect, (3) the social aspect, and (4) the environmental aspect. This was the quantitative and qualitative research. The population was the elderly people aged 60 years and over, domiciled in Sampran Town municipality, Nakhon Pathom Province. The quantitative research sample group was the 339 people; the research instrument was the questionnaire. The qualitative research sample group was the 20 elderly people aged 60 years and over, in the past or present, were community leaders and respected in the community; the research instrument was the in-depth interview form. The data analysis statistics used: the basic statistics were the frequency, percentage, mean, and standard deviation; the statistics for hypothesis testing was the Pearson's product moment correlation coefficient; the qualitative data used the content analysis method. The research findings were:

1. the social welfare arrangement for the elderly in Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province found the overall was at high level; the descending mean

were: the health and sanitation aspect, the housing aspect, the social security aspect, the social services aspect, the recreation aspect, and the income aspect, respectively.

2. The life quality for the elderly in Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province found the overall was at high level; the descending mean were: the mental aspect, the physical aspect, the environmental aspect, and the social aspect, respectively.

3. The social welfare factors had relation to life quality of the elderly in Sampran Town Municipality, Nakhon Pathom Province, had three aspects consisted of the health and sanitation aspect, the social services aspect, and the income aspect.

Keywords: social welfare factors, life quality of the elderly, Town Municipality

บทนำ

ผู้สูงอายุ เป็นประชากรที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ การดูแลสุขภาพที่ดีทั้งทางกาย และจิตใจ รวมถึงการบริโภคอาหารอย่างถูกต้อง ครบถ้วนและเหมาะสมกับวัย ประชากรโลก และประชากรของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางประชากรที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ประชากรวัยเด็กมีแนวโน้มลดลง ในขณะที่ประชากรวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เมื่อมีจำนวนผู้สูงอายุมากขึ้น ความต้องการได้รับการดูแลจากรัฐ ภาคเอกชน และบุคคล รอบข้างย่อมมีมากขึ้นเป็นเงาตามตัว สิ่งหนึ่งที่ผู้สูงอายุจะได้รับคือการจัดสวัสดิการสังคม สำหรับผู้สูงอายุ ทั้งที่จัดโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในชุมชน

ปัจจุบันจำนวนผู้สูงอายุในประเทศไทย ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากระบบสาธารณสุขได้รับการพัฒนามากขึ้น การตระหนักถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงเป็นสิ่งสำคัญ ส่งผลให้ภาครัฐกำหนดมาตรการเตรียมการรองรับให้การดูแลผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุเหล่านั้นมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น โดยกำหนดยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อม “สังคมไทยสู่สังคมผู้สูงอายุ” เป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 ด้วยการมีแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 -2564) เพื่อกำหนดทิศทางนโยบายยุทธศาสตร์และมาตรการต่างๆ ที่ใช้ดำเนินการด้านผู้สูงอายุให้ชัดเจน (บรรลุ ศิริพานิช และคณะ, 2553) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับระบบการดูแลและให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ เช่น การให้บริการด้านสุขภาพ การจัดสวัสดิการทางสังคม การส่งเสริม คุณภาพชีวิตที่ดี โดยที่สิ่งเหล่านี้จะต้องมีการรับรู้ถึงข้อมูลที่เป็นต่อการวางแผนและดำเนินการบนฐานของการลงทุน และใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า

สวัสดิการสังคม (Social Welfare) เป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคนในสังคม ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเสียชีวิต ซึ่งแต่ละคนต้องได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านการศึกษา บริการด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความ มั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและ พึ่งตนเองได้ทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และ บริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546)

การดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของไทย เริ่มในปี พ.ศ.2496 โดย จอมพล ป.พิบูลสงคราม ได้มีแนวคิดในการจัดสวัสดิการสังคมและประชาสงเคราะห์ ได้กำหนดนโยบายที่สำคัญหลายประการในการส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีมีคุณภาพ และ ดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างสงบสุข ได้มอบหมายให้กรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคขึ้นเป็นครั้งแรก วัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง คือ เพื่อให้การสงเคราะห์คนชราที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือประสบปัญหาความทุกข์ยาก เดือดร้อนยากจน ไม่มีที่อยู่อาศัย หรือไม่สามารถอาศัยอยู่กับครอบครัวได้ ต้องการบริการสงเคราะห์บางอย่าง เช่น การรักษาพยาบาล กายภาพบำบัด นันทนาการ เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัวที่มีรายได้น้อยหรือยากจน ที่ไม่สามารถอุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุไว้ในครอบครัวได้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม อันเกี่ยวกับผู้สูงอายุไม่ให้เร่ร่อนทำความเดือดร้อนแก่สังคมและให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเหมาะสมกับอัตภาพ และการดำเนินงานด้านสวัสดิการผู้สูงอายุของไทย ได้ดำเนินการและมีการพัฒนาเป็นลำดับ จนกระทั่งปี พ.ศ.2546 งานด้านผู้สูงอายุประสบความสำเร็จอีกครั้ง เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ในราชกิจจานุเบกษา ในมาตรา 54 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปราบกฏการณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ เป็นผลให้มีการออกกฎหมาย ประกาศ ระเบียบในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของกระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง (สุดารัตน์ สดสมบูรณ์, 2557 : 77)

รูปแบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย

1. การประกันสังคม (Social Insurance) เป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิตและคุ้มครองลูกจ้าง ปัญหาการขาดรายได้เมื่อเกษียณอายุการทำงาน
2. การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance) เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่า สำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ เนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคม และไร้ที่พึ่ง รูปแบบของสวัสดิการที่มีอยู่ คือ 1) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการจ่ายเงินแบบให้เปล่า 2) กองทุนดูแล

ผู้สูงอายุที่ขาดที่พึ่ง เป็นการให้ ความช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีเดือดร้อน 3) การได้รับคำปรึกษาในทางคดี 4) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ 5) การช่วยเหลือ ด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

3. การบริการสังคม (Social Service) เป็นระบบบริการที่ตอบสนองความต้องการขั้น พื้นฐานของประชาชนประกอบด้วยบริการด้าน ต่าง ๆ 5 ด้าน คือ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านการศึกษา ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ด้านบริการสังคมและนันทนาการ

4. การช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน เป็นการจัดสวัสดิการสังคม โดยกลุ่มต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการหลัก เช่น การจัดสวัสดิการชุมชน กลุ่มออมทรัพย์ ที่ การซื้อประกันชีวิตรูปแบบต่าง ๆ ผ่านกิจการ ประกันภัยของเอกชน ซึ่งเข้ามาช่วยเติมเต็มหรือ ยกระดับสวัสดิการในภาพรวมให้สมบูรณ์มากขึ้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดสวัสดิการสังคมและการพัฒนาคุณภาพชีวิต เด็ก สตรี ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาสซึ่งได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 (10) ประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2550 หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 4 แนวนโยบายด้านศาสนา สังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ข้อ (1) สงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเอง ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญกับการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อให้คุณภาพและประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการและการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่ผู้สูงอายุเป็นมาตรฐานเดียวกัน

จากเหตุผลและความสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจวิจัย ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางในการพัฒนาด้านสวัสดิการสังคม อันจะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม

สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคม ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านความมั่นคงทางสังคม 3) ด้านรายได้ 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านบริการทางสังคม และ 6) ด้านนันทนาการ มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านสภาพแวดล้อม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยเชิงปริมาณ

1.1 ประชากร คือ ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 2,236 คน กำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรคำนวณของ ทาโร ยามาเน่ ค่าความคลาดเคลื่อนร้อยละ .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 339 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .92

1.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

2. การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1 ผู้วิจัยได้ทำการเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่ ประชากรผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ในอดีตหรือปัจจุบันเคยเป็นผู้นำชุมชน เป็นที่เคารพนับถือ ของคนในชุมชน และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล (In-Depth Interview) จำนวน 20 คน

2.2 ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยและทำการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยบันทึกข้อมูลภาคสนาม

2.3 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ผู้วิจัยถอดเทปซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพวิเคราะห์ด้วยวิธีจัดระบบข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างสรุป ซึ่งส่วนใหญ่ข้อมูลที่น่าสนใจวิเคราะห์จะเป็นข้อความบรรยาย ซึ่งได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการจดบันทึก

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยกำหนดตัวแปรในการวิจัย ดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพอนามัย 2) ด้านความมั่นคงทางสังคม 3) ด้านรายได้ 4) ด้านที่อยู่อาศัย 5) ด้านบริการทางสังคม และ 6) ด้านนันทนาการ (แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545-2564, 2545)

3.2 ตัวแปรตาม คือ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ได้แก่ 1) ด้านร่างกาย 2) ด้านจิตใจ 3) ด้านสังคม และ 4) ด้านสภาพแวดล้อม (องค์การอนามัยโลก WHO QOL Group, 1996, pp. 6-7)

ผลการวิจัย

1. การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการทางสังคม ด้านนันทนาการ และด้านรายได้ ตามลำดับ แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมและรายด้าน

การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ		แปลผล	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านรายได้	3.62	0.41	มาก	6
2. ด้านที่อยู่อาศัย	3.74	0.39	มาก	2
3. ด้านบริการทางสังคม	3.68	0.41	มาก	4
4. ด้านความมั่นคงทางสังคม	3.72	0.40	มาก	3
5. ด้านนันทนาการ	3.65	0.40	มาก	5
6. ด้านสุขภาพอนามัย	3.77	0.41	มาก	1
รวม	3.71	0.38	มาก	

2. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้านสภาพแวดล้อม และ ด้านสังคม ตามลำดับ แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมและรายด้าน

การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ	ระดับความต้องการ		แปลผล	ลำดับ
	\bar{x}	S.D.		
1. ด้านร่างกาย	3.62	0.51	มาก	2
2. ด้านจิตใจ	3.69	0.59	มาก	1
3. ด้านสังคม	3.54	0.54	มาก	4
4. ด้านสภาพแวดล้อม	3.59	0.62	มาก	3
รวม	3.71	0.55	มาก	

3. ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านบริการทางสังคม และด้านรายได้

อภิปรายผล

1. การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ รัตนติกานต์ อินทร์สุข (2564) ที่ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมใน และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ สมชาย เพชรรัตน์ (2562) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ ขวัญสงวนเสริมศรี (2552) ที่ได้ศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสำหรับ องค์การบริหาร

ส่วนตำบลในจังหวัดพะเยา ผลการศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านต่างๆ ได้แก่ สุขภาพ อนามัย การศึกษา ที่อยู่อาศัย การทำงาน นันทนาการ และบริการสังคม พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการวิจัยของ ฐิตาภา ฤทธิงาม (2552) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการสวัสดิการ ของผู้สูงอายุในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการในภาพรวมระดับมาก ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ จังหวัดนครปฐม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสุขภาพ อนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านบริการทางสังคม ด้านนันทนาการ และด้านรายได้ ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

1.1 ด้านสุขภาพอนามัย พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เทศบาลจัดตรวจสุขภาพประจำปีให้แก่ผู้สูงอายุ จัดให้มีโครงการส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูผู้สูงอายุ การบริการให้คำปรึกษา แนะนำ ให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนติกันต์ อินทร์สุข (2564) ที่ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคม เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมในและเพื่อศึกษาแนวทางการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมากที่สุด และสอดคล้องกับการศึกษาของ นงคราญ สุขเวชกรกิจ (2561) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านที่อยู่อาศัย ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง สามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เทศบาลจัดให้มีบุคลากร เพื่อให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับการจัดการที่พักอาศัยให้ถูกสุขลักษณะ จัดให้มีที่พักอาศัยสำหรับผู้สูงอายุ จัดให้มีโครงการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัชญาภา คงชน และธนัสธา โรจนตระกูล (2564) ที่ได้ศึกษา การจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอ

ชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านความมั่นคงทางสังคม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เทศบาลจัดระบบดูแลความปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุในที่สาธารณะ การดูแลเรื่องอาหาร เครื่องดื่ม การรักษาสุขภาพอนามัยผู้สูงอายุที่ยากไร้หรือถูกทอดทิ้ง มีบริการด้านศาสนกิจ การบำเพ็ญกุศลสำหรับผู้สูงอายุ รวมทั้งเงินช่วยเหลืองานศพตามประเพณี สอดคล้องกับการศึกษาของ เต็มดวง วงศา (2564) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาการจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ได้สร้างขึ้นโดยประยุกต์แนวคิด กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2564) โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า การจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ด้านความมั่นคงทางสังคมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านบริการทางสังคม ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เทศบาล เทศบาลจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุในหน่วยบริการต่างๆ เช่น ห้องน้ำ จุดพักเหนื่อย รถโดยสาร การจัดให้มีศูนย์รับแจ้ง หรือขอความช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน เช่น กรณีเจ็บป่วย การบำเพ็ญกุศล การจัดให้มีสถานที่ออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย สอดคล้องกับการศึกษาของ ภัชญาภา คงชน และธนัสธา โรจนตระกูล (2564) ที่ได้ศึกษา การจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุ และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ระดับการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก ด้านบริการทางสังคมอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านนันทนาการ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก เทศบาลจัดให้มีพื้นที่สาธารณะประโยชน์สำหรับพักผ่อนหย่อนใจ การจัดงานหรือกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา วันสำคัญของชาติ การจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ การบริการสาธารณะ สอดคล้องกับการศึกษาของ เต็มดวง วงศา (2564) ได้ศึกษาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน

จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ และ 2) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี กรอบแนวคิดของงานวิจัยนี้ได้สร้างขึ้นโดยประยุกต์แนวคิด กระบวนการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2564) โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธี ผลการวิจัยพบว่า การจัดบริการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี ด้านนันทนาการอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านรายได้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การบริการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ การส่งเสริมอาชีพเสริมที่เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ จัดตั้งกองทุนชุมชนเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ยากไร้ สอดคล้องกับการศึกษาของ นงคราญ สุขเวชกรกิจ (2561) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี 2) เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของผู้สูงอายุต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภอท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี ด้านรายได้อยู่ในระดับมาก

2. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราณ จังหวัดนครปฐม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิภัทร ชิตานนท์ (2563) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สมชาย เพชรรัตน์ (2562) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิต โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวิทย์ งอกศรี (2560) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา

อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาปัจจัยยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว สวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ เจษฎา นกน้อย และ วรณภรณ์ บริพันธ์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลามีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจิตใจ ด้านร่างกาย ด้านสภาพแวดล้อม และ ด้านสังคม ซึ่งผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

2.1 ด้านจิตใจ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุมีความรู้สึกพึงพอใจในชีวิต เช่น มีความสุข ความสงบ มีความหวัง รู้สึกว่าชีวิตมีความหมาย และมีคุณค่าต่อตนเอง ต่อบุตร หลาน ญาติมิตร และคนอื่นๆ และไม่รู้สึกลำบากใจ หรือถูกทอดทิ้ง สอดคล้องกับการศึกษาของ เจษฎา นกน้อย และ วรณภรณ์ บริพันธ์ (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิต และปัจจัยที่มีผลต่อระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลามีคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง

2.2 ด้านร่างกาย คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุสามารถประกอบกิจวัตรได้เป็นปกติ เช่น ทานข้าว แปรงฟัน อาบน้ำ มีสุขภาพที่แข็งแรง เหมาะสมกับวัย และมีกำลังเพียงพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวันได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับการศึกษาของ นิธิภัทร ชิตานนท์ (2563) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการศึกษาพบว่า ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของตัวแปรที่ศึกษา คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

2.3 ด้านสภาพแวดล้อม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุรู้สึกว่าชีวิตท่านมีความมั่นคง ปลอดภัย สามารถไปใช้

บริการสาธารณสุขได้ตามความจำเป็น และสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัย มีผลดีต่อสุขภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ สมชาย เพชรรัตน์ (2562) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีระดับคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อม อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านสังคม คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองสามพราน จังหวัดนครปฐม อยู่ในระดับมาก โดยผู้สูงอายุมีความรู้สึกพอใจกับสัมพันธ์ภาพระหว่างท่านกับสมาชิกในครอบครัว รู้สึกพอใจในการดูแลเอาใจใส่จากสมาชิกในครอบครัว และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวิทย์ งอกศรี (2560) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุกรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาปัจจัยระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว สวัสดิการกองทุนผู้สูงอายุ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านสังคมอยู่ในระดับมาก

3. ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมือง สามพราน จังหวัดนครปฐม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพอนามัย ด้านบริการทางสังคม และด้านรายได้ ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัย ด้านบริการทางสังคม และด้านรายได้ ส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับการศึกษาของ เสมอ จัดพล (2556) ที่ได้ศึกษาการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ 2) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ 3) ความสัมพันธ์ของการสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และ 4) แนวทางในการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลต้อง (1) ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาล (2) จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพผู้สูงอายุ และจัดตั้งกองทุนส่งเสริมสวัสดิการผู้สูงอายุ (3) จัดบริการครอบครัวอุปการะผู้สูงอายุ (4) จัดสวนสุขภาพและลานออกกำลังกาย (5) คุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ และ (6)

จัดตั้งศูนย์ดูแลผู้สูงอายุและเครือข่ายผู้สูงอายุ ข้อค้นพบจากการวิจัยคือ องค์กรบริหารส่วนตำบล ต้องส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ โดยใช้หลักการบริหารเชิงรุก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ครอบครัวและชุมชน จัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง สร้างเครือข่ายขับเคลื่อนการทำงานและบูรณาการกิจกรรมร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

- 1.1 ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย ควรจัดการให้บริการสุขภาพโดยหน่วยบริการเคลื่อนที่ ออกไปให้บริการแก่ผู้สูงอายุในชุมชนให้มากยิ่งขึ้น
- 1.2 ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมด้านความมั่นคงทางสังคม ควรจัดหาหรือมอบสิทธิประโยชน์แก่ผู้ดูแลผู้สูงอายุ
- 1.3 ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมด้านรายได้ ควรสรรหาอาชีพเสริมที่เหมาะสมกับความสามารถและความถนัดของผู้สูงอายุ
- 1.4 ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัย ควรจัดให้มีหน่วยบริการซ่อมแซมบ้านพักของผู้สูงอายุ
- 1.5 ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมด้านบริการทางสังคม ควรจัดให้มีหน่วยบริการดูแลผู้สูงอายุกรณีฉุกเฉิน หรือแทนผู้ดูแลในกรณีที่ผู้ดูแลไม่อยู่ปฏิบัติงาน
- 1.6 ปัจจัยด้านสวัสดิการสังคมด้านนันทนาการ ควรจัดให้มีสโมสร ชมรม สถานที่ศูนย์รวมสำหรับกิจกรรมบันเทิงให้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ
- 2.2 ควรศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุของภาคส่วนต่างๆ
- 2.3 ควรศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการจัดสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุ

บรรณานุกรม

- [1] ขวัญ สวงนเสริมศรี. 2552. แนวทางการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดพะเยา. ดุษฎีนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- [2] เจษฎา นกน้อย และ วรณภรณ์ บริพันธ์. 2560. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. 9(3). 66-78.
- [3] ฐิตาภา ฤทธิงาม. 2552. การศึกษาและเปรียบเทียบความแตกต่างของความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในตำบลเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- [4] นิธิภัทร ชิตานนท์. 2563. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี. ปริญญาานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [5] เต็มดวง วงศา. 2564. การจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี. 13(2). 341-356.
- [6] นงคราญ สุขเวชกรกิจ. 2561. ความพึงพอใจของผู้สูงอายุที่มีต่อการจัดสวัสดิการสังคมของเทศบาลตำบลท่าม่วง อำเภوتاม่วง จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 4(1). 39-51.
- [7] บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : สิริยาสาสน์.
- [8] บรรลุ ศิริพานิช และคณะ. 2553. สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2552. กรุงเทพฯ : ที่คิวพี.
- [9] ภัชญาภา คงชน และธันสถา โรจนตระกูล. 2564. การจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลป่าแดง อำเภอชาติตระการ จังหวัดพิษณุโลก. วารสาร มจร. พุทธปัญญาปริทรรศน์. 6(3). 79-92.
- [10] ราชกิจจานุเบกษา. 2546. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546.
- [11] ราชกิจจานุเบกษา. 2546. พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546.
- [12] รัตน์ติกานต์ อินทร์สุข. 2564. การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร. Journal of Modern Learning Development Vol. 6 No. 3. 193-207
- [13] สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์. 2557. สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้. 7(1). 73-81.
- [14] สุวิทย์ งอกศรี. 2560. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. ปริญญาานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.

- [15] สมชาย เพชรรัตน์. 2562. **คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี**. ปรินญาณิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [16] เสมอ จัดพล. 2556. **การจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านลาด จังหวัดเพชรบุรี**. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 6(3).510–519.